

WILLEM VREESWIJK

Een nieuwe wereld

Bij de nieuwe dienstverlener past een attitude die vroeger meer gemeengoed was. Cultuurfilosoof Harrie Salman zegt in deze editie: “Een bankier gedroeg zich nog als een goed huisvader. Hij zorgde ervoor dat de risico’s voor zijn klanten afgedekt waren, dat zijn eigen verdiensten aanvaardbaar waren en er golden normen die de hele branche onderschreef: duidelijk zijn, eerlijk zijn, een man een man, een woord een woord en woekeren was uit den boze. De dienstverlening kende een begrenzing in de ethiek.”

Ondertussen is de context wezenlijk veranderd. Financiële instellingen werden multinationals en het speelveld ging de hele aarde omvatten. In de jaren tachtig zagen topmanagers zichzelf als kleine mannetjes op het hoofd van dinosaurussen die niet of nauwelijks meer waren te besturen. De topmanagers van nu zien hun organisaties als geoliede oorlogsmachines die marktaandeel moeten veroveren. De grenzen aan de groei verdwenen uit het zicht. Bovendien is het besef gaan ontbreken dat we de aarde van onze kinderen en kleinkinderen te leen hebben. Er ontstond een wereld zonder kaders en zonder begrenzingen, met alle gevolgen van dien. Die gevolgen zijn nu wereldwijd zichtbaar en voelbaar en niemand weet wat voor lijken er nog liggen in de kasten van de oude wereld.

Om een stevige fundering voor een nieuwe

wereld te kunnen aanbrengen, is allereerst bewustwording nodig. Zien we de noodzakelijke veranderingen waarmee we worden geconfronteerd als opgedrongen door toezichthouders, politici, media of consumenten? Of willen we werkelijke groei bevorderen en meebouwen aan een nieuwe – financiële – wereld die bijdraagt aan het welzijn van klanten, medewerkers en de samenleving? Economisch activist Satish Kumar pleit voor een nieuw ontwerp van het economisch stelsel waarbij economie en ecologie gelijkwaardig zijn. “Deze begrippen komen beide uit het Grieks, waarbij ‘oikos’ voor aarde staat, ‘logos’ voor kennis en ‘nomos’ voor managen. Hoe kun je iets managen zonder dat je de kennis hebt? In de oude economie ging het om land, arbeid en kapitaal, in die volgorde. Planet, people, profit. Die volgorde moet terugkeren.” Het positieve van deze onzekere tijden is dat er steeds meer mensen opstaan die daadwerkelijk een bijdrage willen leveren aan een nieuwe financiële sector en een betere samenleving waarin onze kinderen en kleinkinderen ook nog een goed leven kunnen opbouwen. Zij storen zich aan het egoïsme, de machtswellust en de zelfverrijking van topmanagers en vragen zich oprecht af in hoeverre zij hierin mee willen gaan. En dan worden snel de eigen grenzen duidelijk. Een mooi voorbeeld van een dienstverlener die een bijdrage wil leveren aan de

nieuwe wereld is bankier Jan de Dood, die onder meer betrokken is bij de New Food Foundation en de Gordian Trust. Gevraagd naar zijn drijfveer antwoordt hij: “Universele liefde. Ik houd van elk mens. Ik hoop dat mede door mijn inspanningen volgende generaties, maar ook wijzelf nog, kunnen blijven genieten van de schoonheid van de aarde. En dat we een sociale samenleving kunnen creëren die gericht is op welzijn en niet zozeer op welvaart.”

Verandering is alleen mogelijk door een diep bewustzijn van wat gaande is. Niet in de eigen omgeving en in het eigen ik, maar ook in een grotere context. Met het bewustzijn dat letterlijk alles en iedereen met elkaar verbonden is, kunnen we hier en nu aan de slag. Of zoals de dertienjarige scholier Pascal van Hees het in deze uitgave verwoordt: “De toekomst bestaat niet. Je kunt je beter focussen op het hier en nu. Wie alleen naar de toekomst kijkt, struikelt over de drempel die net voor hem ligt.” Ongelooflijk. Het heeft mij heel wat decennia gekost om tot een zelfde inzicht te komen.

Wij bieden u in deze tweede editie een aantal best practices en schaaamteloze ideeën voor het toegroeien naar een nieuwe financiële wereld. We hopen dat ze u inspireren bij het bouwen van die wereld. ■

Willem Vreeswijk, hoofdredacteur
w.vreeswijk@nijgh.nl